

Besöksrapport

P 4 Kvarn

16 oktober 2025

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som vi fick vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Pliktrådets besökare:

Lina Hedman

Joel Rehn

Allmänt

P 4 Kvarn är en del av Skaraborgs regemente P 4. På utbildningsorten i Kvarn utbildas det ett infanterikompani; Grenadjärerna. Inom garnisonsområdet ligger även delar av Markstridsskolan samt Helikopterflottiljen. Under Grenadjärkompaniet utbildas värnpliktiga mot bland annat skytte och ledning. Vid besöket på P 4 Kvarn mötte Pliktrådet förtroendevalda, Försvårshälsan, Serviceförrådet och delar av kompaniledning.

Detta är en reducerad rapport som endast berör Grenadjärkompaniet under P 4. I rapporten beskrivs de delar som sticker ut i positiv eller negativ mening. Det som inte lyfts i rapporten fungerar utan anmärkning eller har inte kommit Pliktrådet till känna. Pliktrådet huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till P 4 Kvarn.

Sammanfattning

Förbättringspunkter

- Utbilda de värnpliktiga på de verktyg som finns för att de ska kunna påverka sin egen situation och arbetsmiljö. Huvudsakligen disciplinanmälningar samt avvikelserapporteringar.
- Förbättra samarbetet och kommunikationen med central ledning för P 4.
- Se över rutiner kring kemikaliehantering och tillse att de värnpliktiga ges rätt förutsättningar för att skydda sig själva.
- Tillse att yngre befäl, speciellt kadetter under utbildning, följs upp och handleds kontinuerligt.

Positiva exempel

- Medinflytandestrukturen och förtroendevalda nyttjas effektivt för att lösa friktioner.

Innehåll

Arbetsmiljö och säkerhet	4
Försvarshälsan	4
Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter	5
Information och mönstring	5
Jargong och medinflytande	6
Fritid	6

Arbetsmiljö och säkerhet

Kemikaliehanteringen på förbandet är bristande, specifikt hanteringen av CLP. Förtroendevalda berättar att det har varit brist på skyddshandskar under vapenvård i fält. Samtliga värnpliktiga har även vårdat vapen på sina liggunderlag i fält. Pliktrådet uppmanar förbandet till att förbättra hanteringen av CLP. Ett förslag är att dra sopsäckar över liggunderlagen om de behöver användas under vapenvård.

Torkrummen är underdimensionerad och leder till att värnpliktiga torkar materiel på logementet. De förtroendevalda lyfter även problem med blöta kängor som leder till exempelvis skoskav. Problemet är känt på förbandet men har ej åtgärdats. Kompaniledning hänvisar till Fortifikationsverket.

PEDARS systemet upplevs som bristande. De värnpliktiga saknar bland annat städmedel till våtutrymmet vilket leder till bristande hygien. Det har även varit slut på toapapper, hygiensatser till Contax samt diskmedel till utspisningslådan vilket lett till att värnpliktiga har diskat med endast vatten. Pliktrådet uppmanar förbandet till att se över sina PEDARS rutiner och säkerställa att de värnpliktiga får rätt förutsättningar för att upprätthålla en god hygien.

De värnpliktiga har ingen egen representant i utbildningssortens matråd, trots att Helikopterflottiljen som är förlagda i kasernbyggnaden bredvid har det. De värnpliktiga upplever en del problem med ISO-maten från matsalen. Ett problem är att militärrestaurangen paketerar specialkost i samma kärl som kolhydrater. Vid ett tillfälle har en laktosfri korvstroganoff läckt ut i plutonens pastakärl vilket ledde till både för lite mat för den laktosintoleranta, samt att en värnpliktig som inte äter fläsk blev utan pasta. Detta är lyft med militärrestaurangen men de har inte förändrat sina rutiner. Förtroendevalda lyfter även att portionerna i ISO är för små. Pliktrådet uppmanar till att låta de värnpliktiga välja en matrådsrepresentant för att ge dem bättre möjlighet att lyfta upplevda problem.

Kunskapen kring avvikelserapportering är låg på förbandet. Skyddsassistenter vet hur man upprättar en men kan mindre om syfte och användning av dem. Övriga värnpliktiga har inte koll på avvikelserapporteringar. Förbandet bör genomföra breddutbildning i syfte att upptäcka och statistikföra arbetsmiljöproblem.

Försvarshälsan

Värnpliktiga har tidigare upplevt problem med att befäl gör egna bedömningar kring vem som får gå till försvarshälsan. Detta lyftes på både plutonens timme och kompaninämd och de upplever att det har skett en förbättring.

Vid ett tillfälle under hösten gick det halsfluss. Förtroendevalda berättade att sjuka behövt delta i verksamheten trots att de anmält symptom till plutonchef. Kompanifanjunkaren hänvisade till att det uppfattats som vanliga förkylningssymptom. Pliktrådet trycker på att befäl ej ska göra egna bedömningar eller ta medicinska beslut.

Värnpliktigas rättigheter och skyldigheter

De värnpliktiga har vid ett tillfälle blivit utsatta för en kollektiv bestraffning. Det var dag tre av utbildningen i slutet av ett sjukvårdsmoment. En värnpliktig behövde sägas till flertalet gånger innan den började sätta ihop sina bår. När den värnpliktige ej var klar i tid tvingade befälet övriga i truppen att ställa sig i utgångsposition för armhävningar. Individen med båren försökte belysa att båren var trasig och omöjlig att sätta ihop men befälet lyssnade inte och lät fortsatt övriga stå kvar i framstupa läge. När de värnpliktiga uttryckte att det gjorde ont och att de var trötta tvingades de göra armhävningar. Efter en tid på uppskattat tio minuter upptäckte befälet att båren var trasig. De värnpliktiga fick ingen ursäkt och tvingades springa till kvällsmålet. Gruppen blev skärrad och upplevde händelsen som obehaglig. Tillse att befälslaget utbildas i värnpliktigas rättigheter och skyldigheter inför inryck.

De värnpliktiga hade vid Pliktrådets besök inte koll på vad en disciplinanmälan är eller hur de tillämpas. Pliktrådet uppmanar starkt förbandet till att utbilda för att ge de värnpliktiga möjlighet att anmäla missförhållanden.

Under hösten har kadetter från markstridsskolan övats i att leda skarpskjutningspass för de värnpliktiga. En av dessa utbildningspass upplevdes som onödigt stressigt av de värnpliktiga. På plats fanns ett ansvarigt befäl från Grenadjärkompaniet. Under förmiddagen anhöll en värnpliktig om paus för att gå på toa men nekades och senare fick de elva minuter på sig att utspisa, diska och gräva ned rester. Pliktrådet trycker på vikten av handledning av yngre befäl, speciellt de som fortfarande är under utbildning. Arbetsmiljön och säkerheten får inte kompromissas för att få in extra skjuttid. Förbandet bör se över kommande kadett-ledda utbildningspass och säkerställa verksamhetssäkerheten.

Information och mönstring

Kompaniledningen upplever en frustration över att de inte fått vara med och påverka tillräckligt mycket vid beställningen av de värnpliktiga. Beställningen görs centralt från P 4 i Skövde. Grenadjärkompaniet har fått bristande information kring planeringen av framtiden för P 4 Kvarn. De har endast fått höra att de främst kommer att utbilda någon form av skytte.

De värnpliktiga som var inskriva som vagnchef fick höra att de skulle göra köra Pansarterrängbil 360 men har nu istället terrängbil 20 på grund av att förbandet saknar fordonen. De värnpliktiga tycker det är konstigt att man beställer en befattning som man inte kan utbilda på. Förbandet har förklarat situationen och berörda individer förstår men är fortsatt bittra. Vid Pliktrådets besök var det fortfarande oklart vad de tidigare vagncheferna skulle ha för befattning. Först fick de höra att de skulle bli skyttegruppchefer, men eftersom det finns för få skyttesoldater för det blir de troligtvis signalister under ledningstäten. Pliktrådet kommer följa upp befattningsbytena vid vårens besök.

Förbandet höll inte i en informationsträff för de värnpliktiga inför inryck. Kompaniledning förklarade att det berodde på reseproblematiken som uppstått då Plikt- och Prövningsverket inte står för kostnaden längre. Pliktrådet hänvisar till att Plikt- och Prövningsverkets bokningssystem kvarstår men att fakturan kommer att gå till förbandet istället. De värnpliktiga hade velat ha en

informationsträff vilket förbandet bör ta med sig inför nästa kull. Pliktrådet ser det som en del av den psykologiska belastningstrappan samt ett verktyg för att minska inrycksstressen.

Jargong och medinflytande

De värnpliktiga upplever att de är utbildade på Försvarmaktens värdegrund. Det har varit en del mindre problem på en pluton som nu har åtgärdats men generellt sett är det god jargong mellan de värnpliktiga. De förtroendevalda lyfter även att de har god kommunikationen med befälslaget. De upplever plutonens timme som välfungerande och att de problem som lyfts faktiskt åtgärdas.

Nätverk Värnpliktiga Kvinnor upplevs som mindre välfungerande. Informationsspridningen inför mötena har hittills varit bristfällig vilket har lett till att delar av de värnpliktiga har missat att delta. De kvinnliga värnpliktiga anser även att beställningarna av mensskydd ej är anpassade efter önskemål som lyfts under NVK-möten. De är även svårt och tar lång tid att få ut intimvåtserverter. De som är ansvariga för NVK-funktionen sitter i Skövde. P 4 Kvarn bör se över om ovanstående friktioner skulle minska av att ha en på utbildningsorten som tar över ansvaret för nätverket.

Fritid

De värnpliktiga har upplevt problematik med schemadelgivningen på förbandet vilket tagits upp på plutonens timme och har förbättrats. Det kvarstår dock problem med att slut-tider på schemat inte följs. Under befattningsutbildningarna har detta varierat på olika täter där KSP-, GRG- och robottäten upplevt mer problem. Eftersom P 4 Kvarn ligger relativt avlägset från närmsta stadskärna ställer det högre krav på förbandet att ge de värnpliktiga möjlighet att planera sin fritid. De värnpliktiga vill få tillgång till fordon som de kan nyttja under tjänstefri tid för att öka rörligheten och variationen i fritiden. Pliktrådet uppmuntrar förbandet till att se över möjligheten.

Det finns ett dagrum i byggnaden bredvid P 4 Kvarns kasern. Dock är både bordet och soffan i dagrummet trasiga vilket lyfts men ej åtgärdats. De värnpliktiga använder istället soldathemmet som är mycket uppskattat. Soldathemmet är ett av Sveriges största och har bland annat ett datorrum, biljardbord, uppehållsrum och cafeteria. Pliktrådet uppmuntrar förbandet till att rusta upp dagrummet för att ge de värnpliktiga en egen yta att vistas på skilt från övriga på utbildningsorten.

Övrigt

Skaraborgs Regemente P 4 bör se över samarbetet mellan de två utbildningsorterna och förbättra kommunikationen och informationsflödet till P 4 i Kvarn. De värnpliktiga lyfter att de känner sig något bortglömda av P 4 som övergripande organisationsenhet. Grenadjärkompaniet bör från sitt håll reflektera över vilka funktioner de vinner mest på att dela med Skövde Garnison och vad som behövs i Kvarn för att ge de bästa möjliga utbildningsförhållandena för sina värnpliktiga.

Avslutning

PLIKTRÅDET Dnr: 2025-FÖRB-0010
Pliktrådet 2025/2026
Författare: Lina Hedman

Stockholm
2025-11-20

Pliktrådet vill avsluta med att tacka för besöket och ser fram emot att komma tillbaka i vår. Vid kommande tillfälle kommer punkter som; utbildning inom avvikelserapportering och disciplinanmälan samt samarbetet mellan Skaraborgs Regemente P 4 och P 4 i Kvarn att följas upp.

Lina Hedman

lina.hedman@pliktradet.se

070 848 61 29